

יום אחד בטירה

אחרי הארוחה — משקאות, סיגארים. המשתתפים מתפורים בקבוצות ואחרות בשלושת הטרקלינים. מסתדרים כאוות נפשם בכרסות. קמים מדי פעם, יוצרים קבוצות חדשות, כך שכל אחד יכול לדבר בשקט עם כל אחד. בהרכבים המשתנים בלי הרף.

אחרי הצאת נשארים מילבדי רק כמה ציפורי-לילה אחרות — סרטאוי, הלורד ז'ור, חברי-קונגרס יהודי מניו יורק, גילה אומקלוב כביר בבואו לדין שבו משתתף איש אש"ף. קוניאק אחרון.

בחדר אני פותח את הטראנוזיסטור ומקשיב לחדשות הבריטיות. פיליפ חביב עדיין מטייל במרחב. אין מילחמה. לילה טוב.

TO BE CIVILIZED

אין טעם להכחיש. אני אנגלופיל. להיות אנגלופיל זה כמו להיות ציוני או קומוניסט. אני בא לאנגליה כשם שתייר ציוני בא לארץ-ישראל, וכמו שקומוניסט בא לברית-המועצות. רואה רק את הטוב. לא רוצה לראות את הרע. אין רע. יוק.

וזהי מחלה (אנגלופיליה מצלצלת כמו המוסיליה וצרות שכאלה) שנבקתני בה בגיל צעיר מאוד. סמוך ליום הולדתי ה-15 הווננתי להתייצב לפני ועדת-קבלה של האירגון הצבאי-הלאומי בבית-הספר החשוך ברחוב התבור בתל אביב. ישבתי מול ז'וקור חזק, וכמה דמויות אפלות ש' מאחוריו המטירו עלי שאלות.

קול גברי: "האם אתה שונא את האנגלים?"
 "לא. אני לא שונא אותם."
 דממה נדהמת.
 קול נשי: "אז למה אתה רוצה להצטרף לאירגון?"
 אנחנו לוחמים באנגלים!"
 "אני חושב שצריכים להילחם באנגלים. הם שולטים בארץ, ואנחנו צריכים לגרש אותם. אבל בשביל זה לא צריכים לשונא אותם."

למרות תשובה זו (ותשובה דומה לגבי הערבים) קיבלו אותי לאירגון.
 שלושה הימים שביליתי בשבוע שעבר באנגליה גרמו להתפרצות חדשה של מחלה זו. הכל מצא חן בעיני. הנוף הירוק, מוגה-אוויר הקריר, גם הגשם הקל. השלווה של האנשים. הנימוס. ההתחשבות בזולת. ההימנעות המחולטת מהצגת שאלות העוללות להביך. הקרירות ל מראית-עין, והיחס החמים כאשר עוברים את השלב הראי שון והפורמלי של ההיכרות. ההומור היבש, הבלתי-יתוקפני, המבצבץ בכל שיחה. וגם דרכי-המחשבה.

במשך שלושת ימי הדיונים בטירת דיצ'לי מצאתי את עצמי קרוב ביותר דווקא לדיפלומט בריטי. בדיון האינטנסיבי הרגשתי כי המוח שלי פועל בדיוק כמו המוח שלו. עד כי הפכנו כימעט צמד. מבחינת שיטת-המחשבה הייתי הרבה יותר רחוק מהאמריקאים. הגרמני הצרפתי. שלא תהיה טעות: לעולם לא אוכל להיות אנגלי. אני ישראלי. אני לא-פורמלי. גדלתי בארץ באווירה שונה, בתרבות שונה. אילו הייתי חי זמן רב באנגליה. הייתי בוודאי יוצא מדעתי.

אבל מדי פעם חולפת בראשי המחשבה: אולי אפשר היה לצלב את שתי התרבויות, לשלב משהו מן התרבות הבריטית בתרבות שלנו. ליצור מוגיה. סינתזה? אי-אפשר? חבל. היה טוב להיות קצת CIVILIZED. יעוד מחשבה שחלפה בראשי, אחרי כמה כוסות קוניאק וסיגאר טוב: אולי תקום אי-פעם מדינת-כדור-הארץ? יחלקו בה את התפקידים. כל אומה תקבל על עצמה את התפקיד שבו היא מצטיינת. הישראלים והגרמנים יהיו החיילים. היהודים יהיו אנשי-הרוח. הצרפתים יהיו הטכני חיים. האיטלקים יהיו הומרים. וכו'.

במדינה כזאת הייתי מניח לבריטים להיות המדינאים. הם הגיוניים, שקטים, מאוזנים, שקולים, מציאותיים. (אני יודע: מיד יצביעו על צפון-אירלנד. אבל מה היינו אנחנו עושים אילו היה לנו עסק עם אירים?)

עם מי ליטון?

איני יודע מי יזכה במערכת-הבחירות לכנסת. אבל אני יודע מי יהיה הקורבן: השפה העברית. הנה מודעה של המערה, תחת הכותרת: "זה מול זה, אלה מול אלה". תצלום של חיים בר-לב מול תצלום לום של אריק שרון.

רוזנבלום
 שאלה מביכה. איני רוצה לישון עם חיים בר-לב, וי איני רוצה לישון עם אריק שרון. מה לעשות? אילו היו המיפלגות מגייסות את פנינה רוזנבלום ואת רינה מור, למשל...

תחליף לסידור-ביטחון ישרים והדדיים. מי יכול לחתום על חוזה-שלום כזה? רק אש"ף, אבל אש"ף... הארולד סונדרס, שהיה איש-מפתח בבית הלבן ובר מישרד-החוץ האמריקאי, שואל: מה המשמעות של זכות ההגדרה העצמית, אם דרושה הכרעה מראש? באמצע — הפסקה לרבע שעה. שותים קפה, מתערבבים עם חברי שתי קבוצות-הדין האחרות. מחליף דברים עם אחד מהא-אלדין, העיתונאי המצרי הנוודע, גביא השלום הישראלי-מצרי, מי שהיה יועצו המקורב של אנוור-אלי סאדאת. הוא ירד ותיק, החי עתה בווייט.

דייוויד אוון, שר-החוץ הבריטי לשעבר, גבר מקסים, יפה-תואר, אינטליגנטי ביותר, נעים-הליכות, ידידותי, מחווה דעתו על המצב בסעודיה ועל אישים שונים שם. (חבל שאיני רשאי לכתוב.) חורים לדין עד הצהריים. בחוץ מתחיל גשם קל, המת-חלף בשמש חיוורת. הירוק נראה עוד יותר ירוק, הכל רגוע, מרגיע. מדברים על סכנת התפוצצות בלבנון. מילחמה, הרורים, הרס — איזה קונטרס לשלווה זו! אחרי ארוחת-הצהריים — פשוטה, צנועה, טובה — מצייעים לנסוע לטייל במשך שעה קלה באוכספורד הסמוך. כה. עוברים על פני ארמון-בלנהיים (או בלום, באנגלית), הארמון המישפחתי של משפחת צ'יצ'לי, שנראה על מירקע הטלוויזיה שלנו. בסידרה על גצי צ'יצ'לי. אוכספורד הנהדרת — שקטה כרגיל. הנויות-ספרים שאפשר לשקוע בהן. בכל מיכללה יש מידשאה מהיבתי עין — בלי ממטרות, בלי צינורות. אין צורך. יש תמיד גשם. הפרופסורים ("דונים", בשפת-המקום) מתהלכים

בשעה שבע וחצי בבוקר נשמעה נקישה עדינה בדלת. היא נפתחה. ה"באטלר" (שרת ראשי? מנהל הבית? מנכ"ל השרותים? אלוהים בלבוש משרת?) במיקסטורן שחור ארוך-זנב ומינסונים בעלי פסים אפורים, כמו ראש-ממשלה אירופי באירוע היגי, מביא לי למיטה כוס של תה וחלב, ומעיר כי מוגה-האוויר יפה.

הרגשה מוזרה. אתמול התוודתי בדירתי שליך שפת-הים בתל-אביב. היה חם מאוד. עכשיו אני שוכב במיטה בטירת דיצ'לי, מצפון לאוכספורד (ראו עמוד 3).

יש לי עוד שעה עד לארוחת-הבוקר. אני פותח את הווילון וחוזר למיטה. כדי להסתכל במרחבי-הרעף שחוקי. עשרות גוונים שונים של ירוק. רגלי החלון, במרחק של כמה מטר, נחל קטן. אחד ממקורות התמוה? אני קם, מתרחץ, בוחר בחליפה ובעניבה לשעות הבוקר, עונד את סמל המועצה הישראלית למען שלום ישראל-יפלטטיני (דגל ישר) אל משולב בדגל פלסטין). שוור אמש סנסציה ב מקום. יורד לאחד הטרקלינים בקומת-הקרקע, שר קע בכורסת-עור, רגלי תמונה של גברת מהודרת מאוד מהמאה ה-17. הצייר לא ניסה ליפות את פניה, אך הלביש אותה בגדים מפוארים. הגדוניה שלה בר וודאי עלתה על קסמיה ה אשיים.

מציץ בטיימס. עדיין לא פרצה מילחמה בלבנון. טוב. מחליף מילים עם אחד המשתתפים האחרים בכנס זה, אוסטרי גבה-קומה.

מדברים על סיכויי של מנחם בגין לחזור לשלטון. (כל משתתפי הכנס עומדים מול תופעה זו בתדהמה גלויה). האוסטרלי מגלה בקיאות בפרטי-הפרטים של ה פוליטיקה הישראלית. ביכלל, הידע של רוב המשתתפים בענייני המרחב שלנו הוא אגדי.

הצליל העמום של הגונג מבשר כי הגיע הזמן לארוחת-הבוקר. יושבים ליד שולחנות קטנים. מיץ תפוזים. ביצים עם קותלי-חזיר (אלוהים יסלח!). לחם קלוי וריבה. הלורד ז'ור, בעל רשת-החנויות מארקס אנד ספנסר (קודש-הקודשים המשותף של הישראלים והערבים בבריטניה), מספר על חוויות עם בן-גוריון בארץ-ישראל בתש"ח. עיתונאית אמריקאית גבוהת-קומה ויפהיפה מספרת על סעודה, משם חזרה זה עתה. היא סירבה שם ללבוש שימלה ארוך כה, וחשפה את רגליה הארוכות. המסובים מסכימים כי התנהגותה של מארגרט תאצ'ר, שלבשה בסעודה צעיף ותלבושת, "צנועה" עד כדי גיחון, הייתה מוטעית.

אתמול נערך הדיון במליאה, מסביב לשולחן העגול. היום אנו מתפלגים לקבוצות-דיון.

קבוצת-הדין שאני חבר בה מתכנסת באחד הטרקליריים. מסביב לשולחן, לרגלי ציורי-שימן נוספים של אצ"ר נים. וואצ'לר, אנחנו חברי-סר גברים אהש: עוזר שר-החוץ האמריקאי לשעבר, עוזר מנכ"ל מישרד-החוץ הבריטי טי בהווה, ראש מחלקת-המיוחדת-היחיד במישרד-החוץ הצרפתי, מנהל של בנקים בארצות-ערב מוזכר החוועצה להשכלה גבוהה בגדה המערבית. ממוחה בינלאומי לענייני ביטחון, דיפלומט אמריקאי בכיר, ועוד.

הנושא שנבקע לנו: אילו יוזמות מדיניות דרושות עתה מצד ארצות-הברית ואירופה כדי לקדם הסדר בין ישראל ושכנותיה? איך יכולות מעצמות-העל לשתף פעור לה להשגת פיתרון? מה ניתן לעשות כדי להבטיח את סידור-הביטחון שהיו כלולים בהסדר, ומי תנן ערובות? מחוככים. לא כמו בישראל, איש אינו נכנס לדיברי רעהו. לעולם לא. כל אחד מדבר שתיים-שלוש דקות. היושבראש אינו צריך לחלק את רשות-הדיבור. מי שיש לו מה לאמר מתחן בסבלנות עד שרעהו מסיים, אומר את דבריו. כששניים מתחילים באותו רגע, כל אחד מהם מוכן לוותר לטובת השני. לא כמו בישראל.

יש בעלי נטיות פרו-ערביות יות, ויש בעלי נטיות פרו-ישראליות. אך יש קונסנזוס מפתיע לגבי הערכת המצב. גם לגבי ההסדר הסופי הדרוש. אך יש גם קונסנזוס מפתיע לגבי הערכת המצב. גם לגבי ההסדר הסופי הדרוש. אך יש קונסנזוס מפתיע לגבי הערכת המצב. גם לגבי ההסדר הסופי הדרוש.

ליוון המצב הנוכחי אל המצב הרווי. כל אחד תורם לוויכוח — וכימעט כל התרומות הן חשובות: רעיונות חדשים, זוויות-ראייה שונה, מידע מחודדי-חדרי, הערכות לגבי הכוחות הפועלים בשטח. מעגל-הקסמים: הכל מבנינים כי לא יתכן פיתרון בלי אש"ף. כדי לשתף את אש"ף, דרוש שהאירגון יצעד צעד שמעמתי לקראת הכרה בישראל. הדבר אינו אשירי כל עוד עמדתה של ממשלת-ישראל היא שלליל טוטאלית. האם זה ישתנה אם (אם!) שימעון פרס יגיע לשילטון? אולי. מאוד אולי. מה דעתי, כמשתתף יחידי מישראל? אני מנבא במיקרה זה התגרות מוויינת מצד גוש-המונים. ענייני ביטחון. האם אפשר למסור את הגדה לכוח אירופי, שיפקח על הפעלתה של זכות ההגדרה העצמית? האירופים חוזרים לרעיון זה שוב ושוב. נראה כי בכמה ארצות, ובעיקר בצרפת, יש חשק עז להקים כוח אירופי כזה. אני מזהיר מפני הרעיון. ישראל יכולה למסור את הגדה לממשל ערבי רק במיסרת של חוזה-שלום מוצק. ערבות בינלאומיות יכולות להיות תוספת רצויה, אך לא

אורי אנרי

ברחוב בהבעת-חשיבות, כשהם עוטים את הגלימות השחרות, כמו בסרטים. (באנגליה דומה הכל לסרטים האנגליים.) חזרה לדין, לגיבוש מסקנות. אין הן אופטימיות. קמפדייוויד מת. אולי אפשר להציל את עיקרי קמפ-דייוויד תוך יצירת מסיגרת אחרת. (מישהו: "לבקש כיום מהערבים להצטרף לקמפדייוויד זה כמו למכור כרטיסים להפלגת האוניה טייטאניק"). דרושה הכרה הדדית ישראל-אש"ף, אך איש אין פאטנס מעשי איך להשיג זאת, אם כי לכל אחד מאיתנו יש דגם תיאורטי. לא תהיה מילחמה בלבנון, כי האמריקאים והסובייטים אינם רוצים בכך. אם בגין יחזור לשלטון, זה יהיה רע מאוד, אם כי אין ביטחון שהמערך יהיה יותר טוב. בסוף, מצב-רוח מוזר: הגאה מדיון אינטלקטואלי שופע, המשעיר את המחשבה הידע של כולנו, ודיכאון לנוכח המסקנות.

צריכים לסיים ולהתלבש לארוחת-הערב. בהזמנה נאימר: "כמה מן האורחים ירצו ללבוש חליפת-ערב חגיגיות (דיון ג'אקט באנגליה, טאקטידו באמריקה). אך הדבר בהחלט אינו חובה..." אני מסתפק בחליפה שחורה. עיצאם סרטאוי, הגיבור (חיתי משמע) של מושב המועצה הלאר מית הפלסטינית שהתקיים לפני כמה שבועות בדמשק, לובש דינו ג'אקט. הוא שכח להביא את הפאפיון. פרק ליט נודע מושינגטון משאל ל פאפיון, ואני עוזר לו לקשור אותו.

שני ג'נטלמנים בחליפות שחורות, בעלי שערות כסר פות, מטיילים אנה וזנה על הדשא שלפני הטירה, שקל עים בשיתה. מי היה מנחם כי האחד הוא יועץ בכיר של יאסר עראפאת. השני ח"כ עדי-לא-מכבר מישראל? הנור שא: המצב שנוצר בעיקבות המושב של המועצה הפלסטינית. והתוצאות האפשריות של הבחירות בישראל. מתחיל להיות קר. חוזרים לטירה. מתבודדים בפניה של אחד הטרקלינים, ליד האת המבווערת. איש אינו מפריע לנו. הכל מבינים שהשניים, שבאו אתמול מתל-אביב ומביריות, ראויים לשיחה בלתי-מופרעת. צליל הגונג. ארוחת-הערב החגיגית ליד שני שולחנות ארוכים. כשבראש כל אחד מהם יושב הלורד. המקומות מסומנים. אני משוחח עם השכן מימין, הדיפלומט הצרפתי, על המצב שנוצר בארצו עם המהפך בנשיאות. מה יעשה פראנסואה מיטראן? מפעם לפעם אני משוחח עם הגברת משמאל, אין נאומים. (אין זה יתכן בישראל?)